

Stina Oscarson är regissör och sedan 2004 konstnärlig ledare för Orionteatern i Stockholm tillsammans med Lars Rudolfsson. Under våren 2008 aktuell med uppsättningarna »Hammarskjölds sista resa – Eller jag hatar demokrati« och »Räven som slukade böcker«. Stina Oscarson har arbetat bl a vid Byteatern, Västerbottensteatern, 4:e teatern i Västerås och Parkteatern i Stockholm.

SKUGG- UTREDNINGEN?

Stina Oscarson, regissör

Robert Weilskrev i ett upprop i DN: Kapitalister förenen eder! Jag säger nu till alla konstnärer och kulturarbetare detsamma: Vi måste gå samman! Konsten är vårt vapen för ett mänskligare samhälle. Konsten är vår motkraft mot de värderingar ett kapitalistiskt samhälle föder.

Låt oss sluta prata genus, mångfald och tillgänglighet. Det är, förlåt mig, små frågor, som tenderar att splittra oss. Och det är precis vad marknadskrafterna vill. För ett kapitalistiskt samhälle kräver att vi ska se varandra som konkurrenter, vår publik som kunder och relationen mellan skola och teater som en vanlig marknad för varor och tjänster. Det gör oss svagare och det gör konstens plats i samhället svagare. Lika osäker som vilket annat företags.

Det undergräver självförtroendet och skapar absolut inte bättre konst. På Irland träffas filmregissörerna en gång i månaden för att se och tala om varandras filmer, bara för att tillsammans göra irländsk film bättre. Skulle vi våga det i Sverige? Vi måste. Det är vårt ansvar att värna kvalitet, men inse det omöjliga när de enda mätverktyg vi har är anpassade efter ett kapitalistiskt system. Marknaden premierar uteslutande mätbara faktorer vilka hittills inom kulturpolitiken inneburit kvantitet i form av besöksantal. Det finns ingen direkt mot-

sägelse mellan dessa begrepp, men kravet på vinstmaximering tvingar marknaden att uteslutande rikta sig mot våra drifter och förmågan till en snabb men flyende tillfredsställelse. Själén är ingen god konsument och det är därför vi behöver en stark kulturpolitik!

Ett kommersiellt samhälle gör profit på människors otillfredsställelse med livet. Det bygger på idén att det finns ett perfekt liv och att vägen dit går genom konsumtion. Ett samhälle där man inte får må dåligt skapar en omätlig marknad för alla slags quick-fix-lösningar.

Försäljningen av så kallade lyckopiller, värktabletter och sömnmedel ökar och användandet sjunker allt längre ner i åldrarna. Marknaden är så att säga bra och det är kortsiktigt en lönsam affär. Men är det med dessa mått vi vill öka vår BNP som ska mäta vårt välbefinnande? Vill vi att tusentals cyklister ska cykla runt i vårt Stockholm på stadens låncyklar och göra reklam för Alvedon? Det mest radikala vi kan göra idag är att må bra, trots våra operfakta liv. Och här har konsten en uppgift: Berättelser, bilder, musik kan hjälpa oss att se livet med alla dess sprickor, förena oss med dess ofullkomlighet och ändå leva vidare. Det är språk vi behöver.

Sverige har under ett flertal år inte haft någon kulturpolitik att tala om. Det är fegt och oklokt, på gränsen till dumhet av politiker i ett så rikt land som Sverige att inte tänka längre. År av gradvis urholkning av anslag har tillsammans med den senaste tidens försämringar i viktiga sakfrågor som moms, A-kassa, slopad fri entré till museer och avskaffandet av kultursekreterare lett till stor oro. Vackra tal om att barn och unga ska prioriteras står mot en ekonomisk verklighet och det är barnen som får ta den första smällen. Skolteatern i grundskolan har de senaste två åren i Stockholm minskat med nästan 60 procent och segregationen ökat. Det Sverige som en gång var ett föredöme vad gäller barnteater är avlägset och hela den demokratiska aspekten har gått förlorad.

Nu skjuts alla beslut i väntan på den kommande kulturutredningen. Det är bra att den görs – den behövs. Det har börjat talas kulturpolitik igen och det är också bra, men nog så viktigt att vi inte fastnar i en

dragkamp mellan en sponsringsfientlig vänster och en höger som vill att allt ska vinstmaximeras. Vi måste arbeta tillsammans och låta huvudfrågan vara att göra konsten till den grundpelare den bör vara i ett demokratiskt samhälle. Allt annat är puts på ytan. När väl konsten fått den platsen kan vi (om det fortfarande behövs!) börja räkna antalet kvinnor på scenen.

På samma sätt som oppositionen alltid gör en skuggbudget skapar vi nu en alternativ kulturutredning. En skuggutredning. Den har en enda fråga: Hur ska Sverige bli ett världsledande kulturland? Då menar jag ett samhälle som tar hela människan på allvar. Ett samhälle som värdesätter icke mätbara värden som bildning och visdom. Konstnärer, kulturarbetare och medborgare; svara! Nu har vi chansen. Det finns ett hål att fylla i svensk politik. En ledande moderat sa i ett samtal för en tid sedan: »Vi sitter nu och funderar på vad som är nästa stora steg för Sverige.« Låt det bli att förvandla Sverige till ett världsledande kulturland!